

En ny konfirmationsordning?

Nogle perspektiver i 250-året for konfirmationens indførelse

Af Søren Lodberg Hvas

Siden vedtagelsen af den nye folkeskolelov i 1975 har der været en levende debat om folkekirkens undervisning, dens formål, omfang og organisation. Det skyldes, at den endegyldige fjernelse af alle institutionelle bånd mellem skole og kirke og den klare indholdsbestemmelse af skolens kristendomsundervisning som en rent pædagogisk begrundet, kundskabsmeddelende undervisning har gjort en ny besindelse på den kirkelige undervisnings betydning aktuel.

Der er et væsentligt aspekt i en kirkeligt forstået kristendomsundervisning, som skolen ikke kan tilgodese. Det er de to aspekter, som vi kunne kalde **indøvelse** i og **erfaringsmødet** med den kristne tros livsytringer i ritualer, bøn, gudstjeneste. Dertil kommer den dominante sækularisering og et deraf følgende traditionstab og en tilsyneladende meget svag formidling af kristendom gennem børnenes hjem og hele miljø.

Denne situation angiver efter min opfattelse den væsentligste årsag til kristendomsundervisningens vanskeligheder, i såvel skole som kirke. De skyldes ikke specifikke pædagogiske eller metodiske problemer, men hidrører fra den almindelige opløsning af tidligere tiders levende kristne traditionssammenhænge. I takt med at disse svækkes, forsvinder den referensramme i børnenes tilværelse, undervisningen skal meddele sig ind i. Det er baggrunden for, at tyngdepunktet i, hvad vi kunne kalde den »kirkepædagogiske« debat, har ligget på indøvelse og erfaring. Der er hermed angivet et styrende motiv i de sidste års arbejde med en kirkeligt bestemt kristendomsundervisning.

Da konfirmationsforberedelsen er den eneste forordnede kirkelige undervisning, måtte det naturligt blive den, der kom i søgelyset. I september 1977 nedsatte biskopperne en studiegruppe med henblik på en kulegrav-

ning af konfirmationsforberedelsens forudsætninger, opgaver og indhold. Altså et meget bredt kommissorium! Arbejdet skulle munde ud i et forslag til ændringer af anordning om konfirmation og i forslag til vejledende læseplaner. Med Præstehøjskolen i Løgumkloster som basis arbejdede gruppen med halvårige sessioner indtil foråret 1981. Året efter udkom bogen »*Konfirmation og konfirmationsforberedelse. En arbejdsrapport.*« (Aros) Et digert værk på 325 sider, som belyser teologisk/historiske spørgsmål samt en omfattende redegørelse for konfirmationsforberedelsens pædagogiske og organisatoriske problematik. Dertil kommer en række bilag, der gennem centrale aktstykker skitserer udviklingen fra anordningen af 13. januar 1736 frem til nugældende anordning, samt de nugældende bestemmelser vedr. faget Kristendomskundskab i folkeskolen. Endelig gives et forslag til en ny anordning om konfirmation.

Arbejdsrapporten er et solidt og omfattende arbejde, men det er beskedent, hvad den rummer af nytænkning. Den er nærmere at betragte som en slags status; de forslag, der gives til vejledende læseplaner er traditionelle og synes i meget ringe grad at have haft nogen betydning i praksis. Forslaget til en ny anordning må ligeledes karakteriseres som tam. F.eks. har man ikke taget spørgsmålet om forslag til nye konfirmationsritualer op.

Men der er dog nogle interessante ansatser. Konfirmationens ordning følger den hidtil gældende anordnings bestemmelser om adgang til konfirmation – bortset fra, at der i forslaget tales om, at konfirmation **tilbydes** enhver – som

- er døbt med den kristne dåb –
 - har modtaget forberedelse til konfirmation og har et passende kendskab til den kristne børnelærdom
 - og er fortrolig med folkekirkens gudstjeneste.
- (jfr. Anordning om konfirmation af 9. juli 1968)

Taget efter formuleringen har selve konfirmationshandlingen stor vægt, idet den forudgående undervisning i børnelærdommen karakteriseres som en **forberedelse** til at blive konfirmeret. Alene i dette forhold ligger der en meget afgørende forskel i forhold til skolens undervisning. Den kirkelige undervisning er målbestemt med henblik på et **ritual** og den er indholdsbestemt i forhold til **gudstjenesten**. Deraf de to elementer i forberedelsen: erhvervelse af et passende kendskab – d.v.s. i overensstemmelse med den enkeltes personlige forudsætninger og muligheder – til børnelærdommen og tilvejebringelsen af fortrolighed med gudstjenesten. Ordet **for-**

trolighed bør fremhæves: Det rækker videre end til en formal kundskabs-
tilegnelse. Der er her tale om en personlig medleven og derfra kommende
indsigt i gudstjenesten. Det må derfor betegnes som en misforståelse af
forberedelsens mål hvis man opfatter forventningen til konfirmander om
aktiv gudstjenestedeltagelse som et udtryk for tvang. Gudstjenesten er
hovedelementet i konfirmationsforberedelsen, og dette element er ofte
blevet alt for svagt fremhævet. Det har bevirket, at konfirmationsforbere-
delsen til forveksling har kunnet ligne en skoleundervisning om kristen-
dom.

Et nyt perspektiv

Skal jeg pege på et enkelt element, hvor forslaget tydeliggør et perspektiv
i forhold til hidtil gældende anordninger, så må det blive dette. Det kom-
mer til udtryk i forslagets kap. 2 om Konfirmationsforberedelsens ord-
ning. I § 5 hedder det:

*»Konfirmationsforberedelsen er fællesskab om arbejde med den kristne bør-
nelærdom i sammenhæng med folkekirkens gudstjeneste.«* Det er unægtelig
en vid definition på, hvad konfirmationsforberedelse er. Så den kan der
lægges meget ind i. Det er imidlertid bemærkelsesværdigt, at man undgår
at tale om **undervisning**, men bruger den vagere og mere omfattende beteg-
nelse »Fællesskab om arbejde med den kristne børnelærdom.«

Der ligger i denne betegnelse en mulighed for en mere nuanceret forstå-
else af, hvad en konfirmationsforberedelse kan omfatte, især med henblik
på mere oplevelses- og erfaringsbetonede aktiviteter, måske med en ned-
prioritering af den traditionelle kundskabsformidlende undervisning. Det
kunne være aktiviteter som leg, sang, dramatik, tegning, naturiagttagelse,
gudstjenester, week/end-ture, lejraktiviteter o.s.v. I så fald vil forberedel-
sen omfatte mere end de to ugentlige timer og tillige inddrage andre end
præsten i dens gennemførelse. Konfirmationsforberedelse bliver da i langt
højere grad en menighedsopgave.

Der ligger utvivlsomt en inspiration fra den svenske kirkes konfirmati-
onsordning bag formuleringen af § 5. I *»Riktlinjer för Svenska kyrkans
konfirmandarbete«* fra 1978 hedder det, at *»målet for menighedens konfir-
mandarbejde (!) er at hjælpe konfirmanderne til selv at nå frem til kristen
tro og kristent liv. Dette kan ske ved, at konfirmanderne*

- får erfaring med og indøvelse i andagt og gudstjeneste*
- oplever mødet med et levende kristent fællesskab*
- får mulighed for at læse og tilegne sig bibelsk tekster*

– *får elementær indsigt i kirkens tro, kristen etik og i menighedens liv, samtidig med at de vinder øget bevidsthed om sig selv og deres livssituation.*«

Så klart tales der ikke i det dansk forslag, men der er mulighed for at tolke det i denne retning. Ligesåvel som det er legitimt at forstå »fællesskab om arbejde med den kristne børnelærdom« alene som varetagelsen af de to ugentlige forberedelsestimer og fællesskabet om søndagens gudstjeneste.

Denne vide tolkningsmulighed er i god overensstemmelse med frihedstraditionen i den danske folkekirke. Det ville være utænkeligt, om man i folkekirken fik en mere éntydig, normativ formålsbestemmelse og en dertil hørende obligatorisk læseplan, som det i højere grad er tilfældet i den svenske og især i den norske kirke.

Skal man danne sig et indtryk af praksis i dansk konfirmationsforberedelse, må man gå til de mest benyttede undervisningsmaterialer. Også her vil man se, at oplevelses- og erfaringsperspektivet er markant fremhævet. I grunden skulle det være ret selvfølgelig i Grundtvigs fædreland, jfr. hans ord: »*og han har aldrig levet, som klog på det er blevet han først ej havde kærlighed.*«

Årsagen til, at det ikke er så selvfølgerligt er den, at ord som oplevelse og erfaring er belastede ord i en teologisk sammenhæng, idet de minder om liberalteologiens afsporing ud i en sentimental, idealistisk personlighedsreligiøsitet.

Den voldsomme reaktion herimod gennem tidehvervsbevægelsen og den barthianske teologi fik en dybtgående indvirkning på religionspædagogikken. Markeringen af den radikale forskel mellem religion og evangelium kunne resultere i en luthersk/ortodoks, lidt tør og puristisk kristendomsundervisning, som lægger vægten på at formidle kundskab om kristendom.

Men erfaring og oplevelse gør sig nu engang gældende med livets ret. Det behøver absolut ikke udarte i en idealiserende personlighedskult – men det drejer sig om at afdække og tydeliggøre de livssammenhænge, hvor kristen tro lever og gør sig gældende. Hvis ikke den personlige og samfundsmæssige relevans slår igennem i det indhold, der arbejdes med, meddeler det sig ikke. »Kladsket på, regner af«, som det hedder med et andet kendt Grundtvig-citat.

Når det drejer sig om opfattelsen af konfirmationsforberedelse og konfirmation, er der som nævnt ikke et enkelt grundsyn, der kan gøres gældende som totalomfattende. Man kan f.eks. tolke konfirmationen ud fra folkelige forestillinger om festens anledning og betydning. Det er Eberhard Harbsmeier, som har peget på dette aspekt, »*Teser om konfirmationens teologi*« Præsteforeningens Blad 1979 nr. 24 – måske et af de væsentligste bidrag til konfirmationsdebatten i de senere år.

I den almindelige folkelige forståelse er konfirmationen i dag en ren »verdslig« familiefest. I denne anledning afholdes der en konfirmationsgudstjeneste med forudgående undervisning. Derfor er konfirmationen i dag ikke primært bestemt af forholdet til barnedåben, men den er en kirkelig handling i anledning af en verdslig familiefest, altså en kasusalhandling på linje med bryllup og begravelse.

Harbsmeier fremhæver videre, »denne rent menneskelige anledning til konfirmationen burde ikke betragtes som noget illegitimt, men burde tages positivt op i konfirmationsgudstjenestens liturgi og prædiken. Motiver som tak til forældre, børnenes ansvar, forholdet mellem generationerne, autoritet og frihed burde spille en større rolle. En konfirmationshandling, der ikke tager disse motiver op, vil være uvedkommende og upersonlig og svare til en bryllupsgudstjeneste, hvor der ikke tales om ægteskab, eller en begravelse, hvor den døde ignoreres.«

Lige så væsentligt det er at understrege Harbsmeiers anliggende, ligeså afgørende er det, at det ikke kommer til at stå alene. Konfirmationen må også klargøres med henblik på forholdet til dåben og dermed en tydeliggørelse af konfirmationens forkyndelsessigte. Desto svagere dette perspektiv måtte gøre sig gældende i den folkelige bevidsthed, desto væsentligere er det at markere det.

Konfirmationsritualet

Groft sagt har den teologiske debat om konfirmationen op gennem dette århundrede været bestemt af modsætningerne i forholdet til tolkning og brug af de forskellige konfirmationsritualer: Ritualet med personlig tilspørgen, som i sin udformning går tilbage til forordningen af 1736 – og ritualet af 1909, hvor der ikke er nogen direkte personlig tilspørgen, men en velsignelse, som med navns nævnelse siges under håndspålæggelse til hver enkelt konfirmand.

Kort fortalt er det gamle ritual blevet tolket som udtryk for en ren subjektiv forståelse af konfirmationen, som et udtryk for den enkeltes offentlige bekendelse. Dette kunne give konfirmationshandlingen et skær af tvang og hykleri. Især i de storkøbenhavnske sogne med over 50.000 indbyggere kunne deraf følgende mammutkonfirmationer udvikle sig til de rene paradeforestillinger. Dette førte til indførelse af et alternativt ritual i 1909, hvor det objektive element blev stærkt fremhævet: At det er Gud, som bekræfter dåbens gave – en forståelse, der undertiden har kunnet urgeres så stærkt, at man har kunnet hævde, at *»I skal ikke sige ja til nogetsomhelst.«*

I dette korte rids er modsætningen mellem ritual 1 og ritual 2 trukket hårdt op, men desværre i overensstemmelse med de positioner, som aftegnes i konfirmationsdebatten herhjemme. En alternativtænkning mellem en subjektiv og en objektiv forståelse af konfirmationen, som spærrer vejen til en afbalanceret tolkning af de to ritualer. For valget står ikke mellem en subjektiv eller en objektiv forståelse. Det drejer sig om et både-og; et ritual må være **dialogisk** i sin struktur.

Som Grundtvig forstod trosbekendelsen ved dåben og ved konfirmationen er menneskets ja-svar et genlydssvar. Forud for menneskets ja går Guds nådestilsagn. Det menneskelige ja er ikke en forudsætning for Guds tilsagn, men en følge af det. Kun således forstået kan det overhovedet give mening at svare ja på forsagelsen og troen. Men det er ikke ligegyldigt, om svaret lyder eller ej. For netop som genlydssvar er svaret en

efterklang af det hørte Guds ord, som ikke lyder til stok og sten, men til levende mennesker og spørger efter tro, efter svar. »*Han som på jorden bejler til troskab uden svig ...*«, som det hedder i Grundtvigs konfirmationssalme.

Nu er konfirmationen ikke et sakramente, men en kirkeskik som må tjene enhver tids pædagogiske og sjælesørgeriske krav. For et århundrede siden var det vækkelsesbevægelserne, der dominerede den folkelige forståelse af kristendommen som et krav om personlig bevidstgørelse, omvendelse og bekendelse. Et krav, som også kunne efterlade ikke så få i svære anfægtelser, fordi de ikke følte de kunne leve op dertil. Det er som nævnt på denne baggrund, man skal forstå kritikken af den subjektive forståelse af 1736-ritualet.

Men dette forhold gør sig ikke gældende i dag med samme styrke. Situationen er nærmere lige modsat. De fleste voksne såvel som børn synes at være præget af en tilbundsgående relativisme og en deraf følgende falsk toleranceforståelse, hvor den ene holdning kan være lige så god og rigtig som den anden. Netop i denne situation kan man også spore en længsel efter at møde noget, som er forpligtende. Det kan være et legitimt behov, at man leder efter et ståsted, som man gerne vil vedkende sig. Det er sikkert baggrunden for, at konfirmander i anonyme forespørgsler med stort flertal tilkendegiver sig som tilhængere af konfirmation med personlig tilspørgen.

Spørgsmålet er så, om der kan udformes et konfirmationsritual, som tydeligere tilkendegiver tilspørgslens karakter af et ubetinget **tilsagn**, som spørger efter svar – bejler om et ja.

Som nævnt kom den af biskopperne nedsatte arbejdsgruppe ikke med noget forslag til nye ritualer for konfirmation. Så var det op til Liturgikommissionen at komme med et udspil. Kommissionen har netop afsluttet sit arbejde; hvad konfirmationen angår, er det endt med, at man intet forslag fremlægger. I stedet vil der på kommissionens foranledning blive fremlagt forskellige forslag, som kommer til at foreligge som enkeltpersoners forslag til fri drøftelse. På grundlag af denne drøftelse fremtræder måske et eller flere forslag, som evt. kan autoriseres til brug. Denne fremgangsmåde kan man gerne tage som et udtryk for, at der åbenbart er ret delte meninger om, hvorledes man skal indholdsbestemme konfirmationen i dag.

Der vil sandsynligvis fremkomme tre forslag, og det kan formodes, at de alle tre hver på sin vis inddrager konfirmandernes aktive tilkendegi-

velse – altså et nyt forsøg på positivt at knytte til ved den gamle tradition for personlig tilspørgen. Da forslagene endnu ikke er offentliggjorte, kan jeg ikke kommentere dem nærmere, undtagen for det enes vedkommende, da det er mig eget.

Forsøg på nytolkning

Ritualforslaget er et forsøg på at nytolke den klassiske konfirmationsforståelse med oprindelse i 1736-ritualet. Det er min fornemmelse, at dette ritual stadig har en ganske stærk folkelig forankring som den »rigtige« konfirmation med tilspørgen. Den objektive forståelse af 1909-ritualet med den korrekte teologi er stort set forblevet inden for teologernes kreds. Den har aldrig fået folkelig gennemslagskraft. Måske fordi den i bund og grund er ufolkelig, fordi den kan opleves som et udtryk for, at nu skal teologerne nok sørge for, at ingen får en forkert opfattelse af, hvad konfirmationen betyder!

Intentionen i mit forslag er at fremhæve tilspørgslens **dialogstruktur**, således at spørgsmålet også i sin udformning tillige retter sig som et tilsagn til den adspurgte. Forsøget tager sig således ud:

Konfirmationen finder normalt sted ved en ordinær gudstjeneste.

Efter salmen efter prædiken kan konfirmationen indledes med en tale til/samtale med konfirmanderne.

Forsagelsen og trosbekendelsen siges/synges af menigheden eller præsten. Med navns nævnelse spørger præsten hver enkelt konfirmand og konfirmanden svarer ja til hvert spørgsmål:

Forsager du i Jesu navn Djævelen og alle hans gerninger og alt hans væsen?

Tror du med Jesus på Gud Fader, som ved Helligånden har gjort dig til sit barn i dåben?

Derefter velsignes hver enkelt konfirmand med følgende ord:

Den treenige Gud, som har gjort dig til sit barn i den hellige dåb og givet dig det evige liv, han holde dig fast i troen på Jesus Kristus.

Han er med dig alle dine dage! Amen.

Til velsignelsen knyttes et skriftord eller et vers fra salmebogen.

Jeg vil kort kommentere tilspørgslens formuleringer: Den dramatiske spænding mellem forsagelsen og trosbekendelsen er et godt udgangspunkt for at forstå karakteren af det ja, der spørges efter. I forsagelsen kaldes mennesket ind i konfrontation og opgør med de livsødelæggende kræfter.

Alt er ikke ligegyldigt. Det er sandhed' og løgn, liv og død. At leve er at vælge og tage parti for livet imod døden i alle dens skikkelser. Forsagelsens dratiske formulering fastholder radikaliteten i det ondes magt. Det onde kommer ikke blot fra omstændighederne; det har også rod i min egen vilje. Netop derfor kan det opleves som overmægtigt og lammende.

Tydeliggørelsen: »*Forsager du i Jesu navn ...*« tolker forsagelsen i evangeliets kontekst. Mennesket er ikke overladt sig selv, men må holde sig til Jesus Kristus. Han har sejret over Djævelen. I Jesusfortællingen forkyn- des troen og håbet og kærligheden som den stærkeste magt. Derfor giver det mening at forsage Djævelen i Jesu navn. At forsage betyder at frasige én huldskab og troskab, at vende sig hen. Det spørgsmål, der stilles efter forsagelsen, forkynder svaret: »*Tror du med Jesus på Gud Fader ...*«

Ligesom et menneske ikke er alene oppe mod undergangsmagterne, er det heller ikke overladt til i egen kraft at tro. Evangelisk forstået er tro ikke meninger eller en mere eller mindre fast og sikker overbevisning. Tro er et levende tillidsforhold til en person, Jesus Kristus. Kristeligt forstået er Jesus troens hele indhold. Det er gennem Jesu ord og handlinger, det kristne Guds billede træder frem. Markant udtrykt af den tyske teolog Heinz Zahrnt: »*Jeg tror Jesus på hans Gud.*« Hebræerbrevet kalder Jesus »*troens banebryder og fuldender*« (Hebr. 12,2). I den forstand kan der tales om tro **med** Jesus i samme betydning som tro **på** Jesus. Og derfor anvendes i tilspørgslen Jesu Gudsbetegnelse »*Fader*«; allerede deri er det tilsagn antydning, som nu udfoldes klart i den følgende relativsætning: »*som ved Helligånden har gjort dig til sit barn i dåben*«. Der er altså ikke tale om, at den adspurgte skal oprette et tilhørsforhold til Gud ved at give sit ja – men derimod om at vedkende sig og forlade sig på et tilhørsforhold, som Gud ved sin Ånd forlængst har virkeliggjort og givet den døbte at leve på som et livsvilkår.

Dette besegles igennem velsignelsen, hvor håndspåleggelsen tilkendegiver den personlige applikation. Det tilsagn, som bar spørgsmålet, besegler nu igen det ja, der blev svaret: »*Den treenige Gud, som har gjort dig til sit barn i den hellige dåb og givet dig det evige liv, han holde dig fast i troen på Jesus Kristus. Han er med dig alle dine dage! Amen.*« Igen understreges denne markante forankring af troens indhold i forkyndelsen af Jesus Kristus. Velsignelsen slutter med et indirekte citat fra Jesu ord til disciplene (Matt. 28, 19-20), hvor han afslutter sin udsendelse af dem til verden med ordene: »*Se, jeg er med jer alle dage indtil verdens ende.*« Derfor nu præsens indikativ: Han er med dig alle dine dage.

Konfirmationens karakter af overgangsrite betyder, at tanken om fremtiden på en særlig måde aktualiseres. Hvordan skal det gå disse drenge og piger? Forældre kender til bekymringer, ligesom de har deres mange forhåbninger. På lignende vis kan de unges holdning til fremtiden være præget af både usikkerhed og angst, som går hånd i hånd med deres store forventninger. Derfor er det væsentligt at velsignelsen oprejser fremtidsperspektivet og slutter i et løfte, som viser vejen frem.

Skriftordet, som knyttes til velsignelsen, kan have stor sjælesørgerisk betydning. Det kan enten vælges af konfirmanden selv eller af præsten; men ufravigeligt må gælde, at det skal være ord, som er eentydige i deres karakter af opmuntring, tilsagn og fortrøstning.

Spørgsmålet om et sådant ritual gør sig forståeligt for konfirmanderne, afhænger også af den forudgående forberedelse. Den karakter, som spørgsmålene har, tilkendegiver, at det centrale indhold i forberedelsen er Jesus-overleveringen og tolkningen af den med henblik på vores menneskelige tilværelse.

Ændrede normer og værdier

På denne baggrund vil jeg til sidst pege på et andet væsentligt perspektiv i tilspørgslen: Nemlig det sigte, at konfirmationsforberedelse og konfirmation kan være værdi- og normdannende og tilsigte at befæste den enkelte

konfirmand i hans/hendes kristne identitet som døbte mennesker og i tilhørsforholdet til den kristne menighed. Det kan lyde som formuleringer, der skyder himmelhøjt over det opnåelige – om jeg så må sige. Men formålsangivelsen er ikke et fikseret og konstaterbart slutmål, men en retningsviser. Og da kan formålet ikke nedskrives, heller ikke under hensyntagen til en forflygtigelse af konfirmationens kristne indhold i en sekulariseret folkelig forståelse.

I en pluralistisk tid, der er præget ikke blot af værdi-opløsning, men direkte af værdinihilisme blandt børn og unge, synes det mig at være et påtrængende anliggende. Et glimt slår ind i erindringen. I en time blev lignelsen om den barmhjertige samaritaner fortalt. Vi drøftede fortællingen og den dom, den fælder over dem, der gik forbi den hjælpeløse mand i vejsiden – og den myndighed, der gør sig gældende i Jesu svar til den skriftlærde, da denne gav samaritanerens handlemåde sin tilslutning: »*Gå du hen og gør ligeså.*« (Lukas 10,37)

Så lød der et hudløst ærligt spørgsmål: »*Ja, men hvorfor skal man egentlig hjælpe? Hvis nu man selv risikerer noget ved det?*« Det oplevedes som et frysende spørgsmål, der vidner om, at nogle handlingsstyrende sindbillede, som i århundreder har haft selvfølgelighedens gennemslagskraft, er ved at viskes ud. Ikke så mennesker altid gjorde, hvad de skulle, men de vidste, når de ikke gjorde det.

Erindringen om dette ordskeifte blev aktualiseret af en artikel i dagbladet Aktuelt (8. april 1986): »*Man må bare rage til sig*« lyder overskriften. Den omhandler en rapport om 10-14 åriges kriminalitet i »*hver-for-sig-samfundet*« og fremhæver, at mange børn og unge i dag opfatter samfundet som et stort supermarked, hvor det gælder om, at den enkelte rager til sig her og nu. Om det er på lovlig vis, bekymrer dem ikke synderligt. Jo, hvis deres kriminalitet kommer til at gå ud over dem selv. Hensyn til andre mennesker – og fælles værdier i samfundet indgår ikke længere i mange børn – og unges verdensbillede, konkluderer artiklen.

Det er ikke kriminaliteten i sig selv, der er det store problem, men den omstændighed, at mange børn totalt lades i stikken, fordi det i mange år ikke har været moderne at diskutere moral og værdier med dem. Dertil kommer, at de voksenbilleder, de har, er desillusionerende i deres hykleri og dobbeltmoral. Action, forbrug, spænding, magt, nydelse bliver hovedord og slår igennem som »*forbrugerkrav*«, man er i sin gode ret til at realisere, ligegyldigt på bekostning af hvem eller hvad, bare det ikke går ud over mig selv. Iflg. rapporten drejer det sig ikke om minoritetsgrupper,

men om dominante holdninger blandt børn og unge i en ganske almindelig dansk provinsby.

Dette er efter min opfattelse et perspektiv, som sætter både kirkens og skolens kristendomsundervisning i relief. Og det rejser spørgsmålet, om kirke og skole i nutiden ikke i højere grad bør besinde sig på nogle fælles mål, også på trods af deres institutionelle selvstændighed og forskellighed. Om de i deres folkelige sigte ikke kunne samvirke om at tydeliggøre et livs- og menneskesyn, som henter sin inspiration hos manden fra Nazaret?

Måske en af årsagerne til den omsiggribende værdi-nihilisme også kan hidrøre fra det traditionstab, som blev omtalt i indledningen. Erkendelsen af dette traditionstab har kaldt et forslag frem om en indledende konfirmationsforberedelse på 4. klassetrin. Den er tænkt at skulle finde sted i et nært samarbejde med forældrene og skal tilgodese det perspektiv, som ikke længere bestemmer skolens kristendomsundervisning: nemlig indøvelse i gudstjenestepraksis, i salmesang og bibelhistorie. Jeg skal ikke komme nærmere ind på forslaget, men blot understrege, at der ikke er tale om hverken erstatning for eller kritik af skolens kristendomsundervisning. Men det drejer sig om et supplement – en kirkelig bestemt undervisning, som på et tidligt tidspunkt skal føre børnene ind i et levende møde med den kristne tradition.

En undervisning, der ikke afspejler en erfarings- og oplevelsesvirkelighed er abstrakt, død og uvedkommende. At just dette perspektiv gør sig gældende som uafviseligt i nutidens overvejelser over kirkens konfirmationsforståelse, betegner et opbrud fra gamle teologiske positioner i synet på konfirmationen. Debatten om konfirmationen har i høj grad været bestemt af internt teologiske problemstillinger. Den gamle kristne enhedskulturs opløsning og et fremherskende pluralistisk livs- og verdenssyn sætter en ny problemstilling: Behovet for en profilering af et **kristent** livs- og verdenssyn i dialog med nutidens pluralisme. Gennem kirkens konfirmationsforberedelse og konfirmation skal børn og unge befæstes i erkendelsen af, hvor de hører hjemme.

Litteratur

- Konfirmation og konfirmationsforberedelse. En arbejdsrapport. Aros 1982.
Riktlinjer för Svenska Kyrkans konfirmandarbete. 1978.
Eberhard Harbsmeier: Teser om konfirmationens teologi. Præsteforeningens Blad, nr. 24. 1979.
Søren Lodberg Hvas og Erik Ågård: K-materialet: Konfirmandens Bog, Undervisningsvejledning og Litteratursamling. Materialecentralen 1985.